

DZIECIŃSTWO BEZ SKRZYDEŁ

KRÓTKI OPIS SCENARIUSZA

- Scenariusz zajęć do filmu „*To się nie kończy ...* Historia dzieci z obozu na Przemysłowej” jest przeznaczony **do realizacji z uczniami powyżej 12 roku życia podczas lekcji historii, etyki, religii, zajęć z wychowawcą lub zajęć pozalekcyjnych.**
- Uczniowie i uczennice poznają historię niemieckiego obozu koncentracyjnego dla dzieci polskich, który istniał w latach 1942-1945, opowiedzianą przez ocalałych więźniów i zestawiają ją z własnymi doświadczeniami związanymi z dzieciństwem.
- Zajęcia umożliwią refleksję na temat godności i wartości, bez których dziś nie wyobrażamy sobie pełni człowieczeństwa oraz dehumanizacji czasów wojny.

Czas trwania: 2 x 45 minut (w tym film 35 minut)

Pytanie kluczowe:

Jak to możliwe, że historia więźniów sprzed wielu tak bardzo nas porusza?

Cele lekcji w języku nauczyciela

Uczniowie/uczennice:

- poznają historię niemieckiego obozu koncentracyjnego dla dzieci polskich w Łodzi,
- doskonałą umiejętność dyskusji na temat wartości,
- kształtują postawy: poszanowania historii i tożsamości własnego narodu, ciekawości poznawczej, wrażliwości społecznej.

Cele lekcji w języku ucznia/uczennicy:

- poznam historię niemieckiego obozu koncentracyjnego dla dzieci polskich w Łodzi,
- wezmę udział w dyskusji na temat szczęśliwego dzieciństwa i związanych z nim wartościami oraz warunków życia w obozie na Przemysłowej z różnych perspektyw (więźniów, oprawców, mojej – dziś),
- zwrócę uwagę na rolę młodych ludzi w utrzymaniu pamięci o zbrodniach wojennych wobec Polaków.

Metody:

- podające – praca z filmem edukacyjnym,
- twórcze myślenie – burza mózgów,
- rozwiązywanie problemów – karta pracy,
- wymiana poglądów – dyskusja.

Forma pracy: indywidualna i zespołowa.

Środki dydaktyczne:

- monitor interaktywny,
- film „*To się nie kończy ...* Historia dzieci z obozu na Przemysłowej” (35 minut),
- karta pracy - *Mapa perspektyw*,

- teledysk *Dzieci z Przemysłowej* Czesław Mozil & Grajkowie Przyszłości (5 minut),
- kartki, mazaki, pudełko.

WPROWADZENIE

1. Na dobry początek – *za co jestem wdzięczny/wdzięczna?*

Poproś uczniów o krótką wypowiedź, w której określą za co są wdzięczni innym ludziom/sobie/losowi.

(Przykładowe odpowiedzi uczniów: „jestem wdzięczny za to, że mam rodzinę”, jestem „wdzięczny za to, że mogę się uczyć”.)

(4 minuty)

2. Rozdaj uczniom kartki i mazaki oraz poproś, żeby zapisali trzy skojarzenia ze szczęśliwym dzieciństwem (np. *dom rodzinny, wakacje u babci, zabawa z kolegami*). Powiedz, że kartki są anonimowe, następnie zbierz je do pudełka, zostaną odczytane pod koniec zajęć.

(5 minut)

3. Poinformuj uczniów, że podczas dwóch lekcji będziecie rozmawiać o dzieciństwie w okresie okupacji niemieckiej na podstawie filmu o niemieckim obozie dla dzieci polskich w Łodzi.

(1 minuta)

PRACA WŁAŚCIWA

4. Obejrzyjcie wspólnie film „*To się nie kończy ...* Historia dzieci z obozu na Przemysłowej”. Poproś uczniów o zwrócenie uwagi na:

- ✓ wiek i warunki życia więźniów,
- ✓ emocje towarzyszące były więźniom obozu podczas relacjonowania wydarzeń z czasów wojny.

(35 minut)

Koniec pierwszej części zajęć

Druga część zajęć

5. Na początku drugiej godziny zajęć obejrzyjcie wspólnie teledysk *Dzieci z Przemysłowej* Czesław Mozil & Grajkowie Przyszłości (2023) (Official Video).

(5 minut)

6. Zapytaj uczniów o pierwsze wrażenia po obejrzeniu filmu „*To się nie kończy ...*” i teledysku Czesława Mozila.

(5 minuty)

7. Powiedz uczniom, że film „*To się nie kończy...*” uświadamia nam, iż na historię polskich dzieci z obozu na Przemysłowej można patrzeć z wielu perspektyw:

- ✓ *perspektywa 1 – ludzie:*
inny przekaz o obozie będą mieli oprawcy, więźniowie, my – dziś,
- ✓ *perspektywa 2 – wartości:*
np. życie, dziecko, godność, wolność – w czasie okupacji i dziś.

Poinformuj uczniów, że będą pracowali w parach. Rozdaj uczestnikom zajęć **kartę pracy *Mapa perspektyw*** (załącznik nr 1 – materiał dla ucznia). Poproś o podjęcie dyskusji w zespołach dwuosobowych i wykonanie zadania zgodnie z instrukcją zawartą w karcie pracy.
Propozycja odpowiedzi (załącznik nr 2 – materiał dla nauczyciela).

(10 minut)

8. Omówcie odpowiedzi, jakie pojawiły się w karcie pracy.
Jest to ważna część zajęć, podczas której uczniowie i uczennice mogą podzielić się swoimi spostrzeżeniami, budować narrację na podstawie materiału filmowego i rozwijać empatię.

Zwróćcie uwagę na:

- ✓ sytuację emocjonalną, warunki życia w zestawieniu z wiekiem, największe wyzwania dla małych więźniów obozu przy Przemysłowej,
- ✓ przekaz Ocalałych (np. sposób budowania narracji, emocje - mimo upływu lat),
- ✓ zachowanie załogi obozu (np. jakie wartości były najważniejsze dla osób pracujących w obozie?)
- ✓ czy poznawanie historii własnego narodu i pamięć o wydarzeniach z przeszłości kształtuje nasz system wartości i dlaczego?

(12 minut)

9. Odczytajcie to, co zapisali uczniowie na temat dzieciństwa podczas pierwszej części zajęć. Zapiszcie na tablicy najczęściej powtarzające się lub najważniejsze zdaniem uczniów określenia.

Stwierdźcie, ile spośród tych określeń dotyczyło dzieci przebywających w obozie na Przemysłowej. Prawdopodobnie żadne lub niewiele. Naturalna chwila ciszy powinna być ważnym momentem tej części zajęć.

(8 minut)

PODSUMOWANIE

10. Zapytaj uczniów i uczennice, co „zabiorą z sobą” po tych zajęciach, i co zrobią z wiedzą o obozie, którą uzyskali dzięki obejrzeniu filmu.

Poniższe pytania możesz zapisać na tablicy lub wyświetlić na monitorze interaktywnym.

Dowiedziałem się/dowiedziałam się, że ...

Jak to możliwe, że historia więźniów sprzed wielu tak bardzo nas porusza...

Po tych zajęciach opowiem moim bliskim o ...

(5 minut)

EWALUACJA ODROCZONA/ZADANIE DOMOWE

11. Poproś uczniów i uczennice o przygotowanie *ściany wielkich pojęć*, czyli przestrzeni w sali lekcyjnej, która będzie wypełniona hasłami, faktami, przykładami odwołującymi się do tematu zajęć (np. *wartości ważne dla nas – wartości eliminowane w czasie wojny, fakty o obozie przy Przemysłowej, rola dzieciństwa w życiu człowieka*).

Podczas różnych zajęć odwołujcie się do haseł ze *ściany wielkich pojęć*, dyskutujcie, budujcie przyszłość na gruncie wartości i idei, których nie można zatracić.

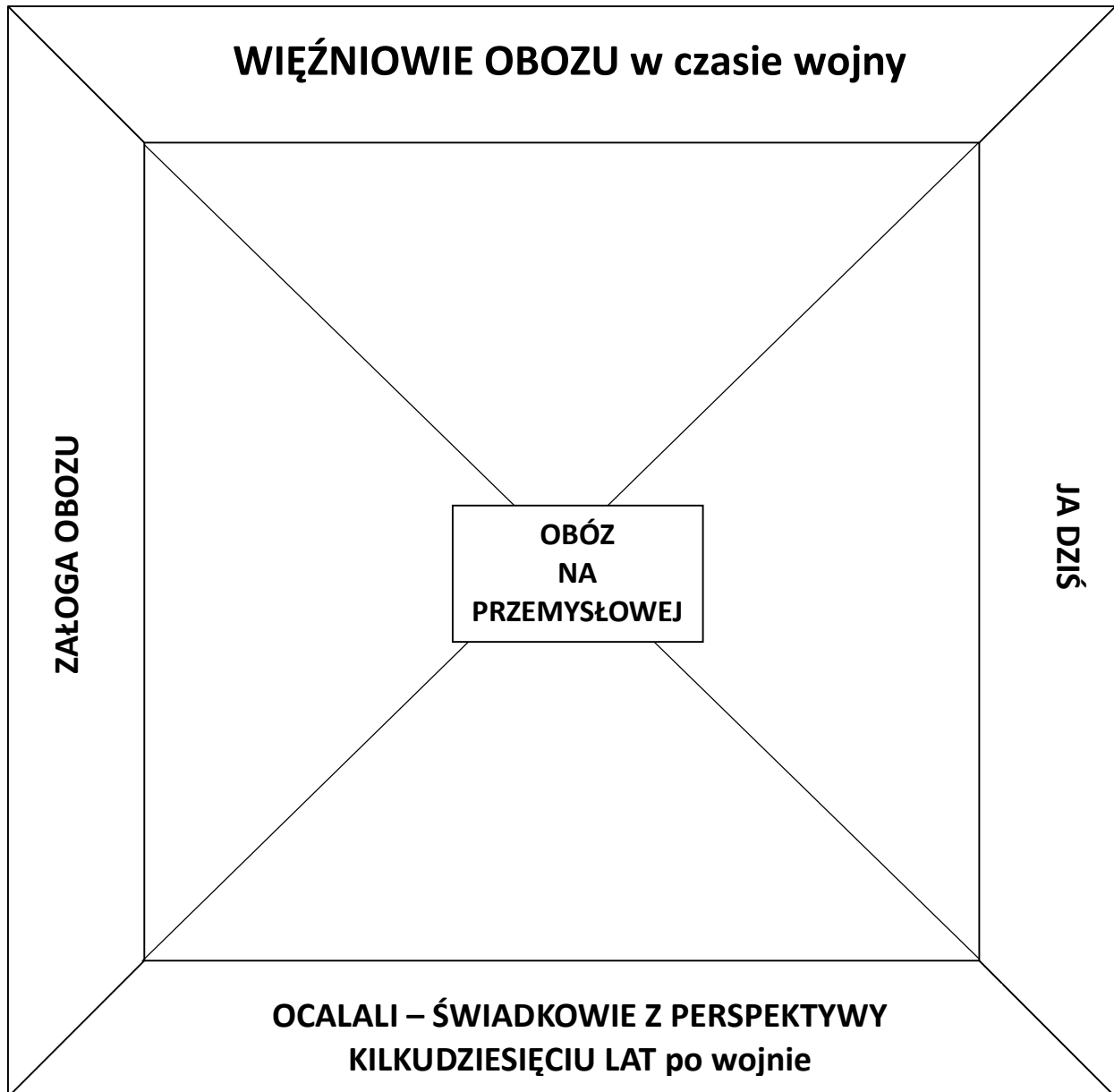
12. Przekaż uczniom/uczennicom informację o stronie internetowej Muzeum Dzieci Polskich – ofiar totalitaryzmu w Łodzi, która będzie źródłem informacji dla uczniów zainteresowanych (załącznik nr 3).

ZAŁĄCZNIK NR 1 – MATERIAŁ DLA UCZNIĄ

KARTA PRACY *Mapa perspektyw*

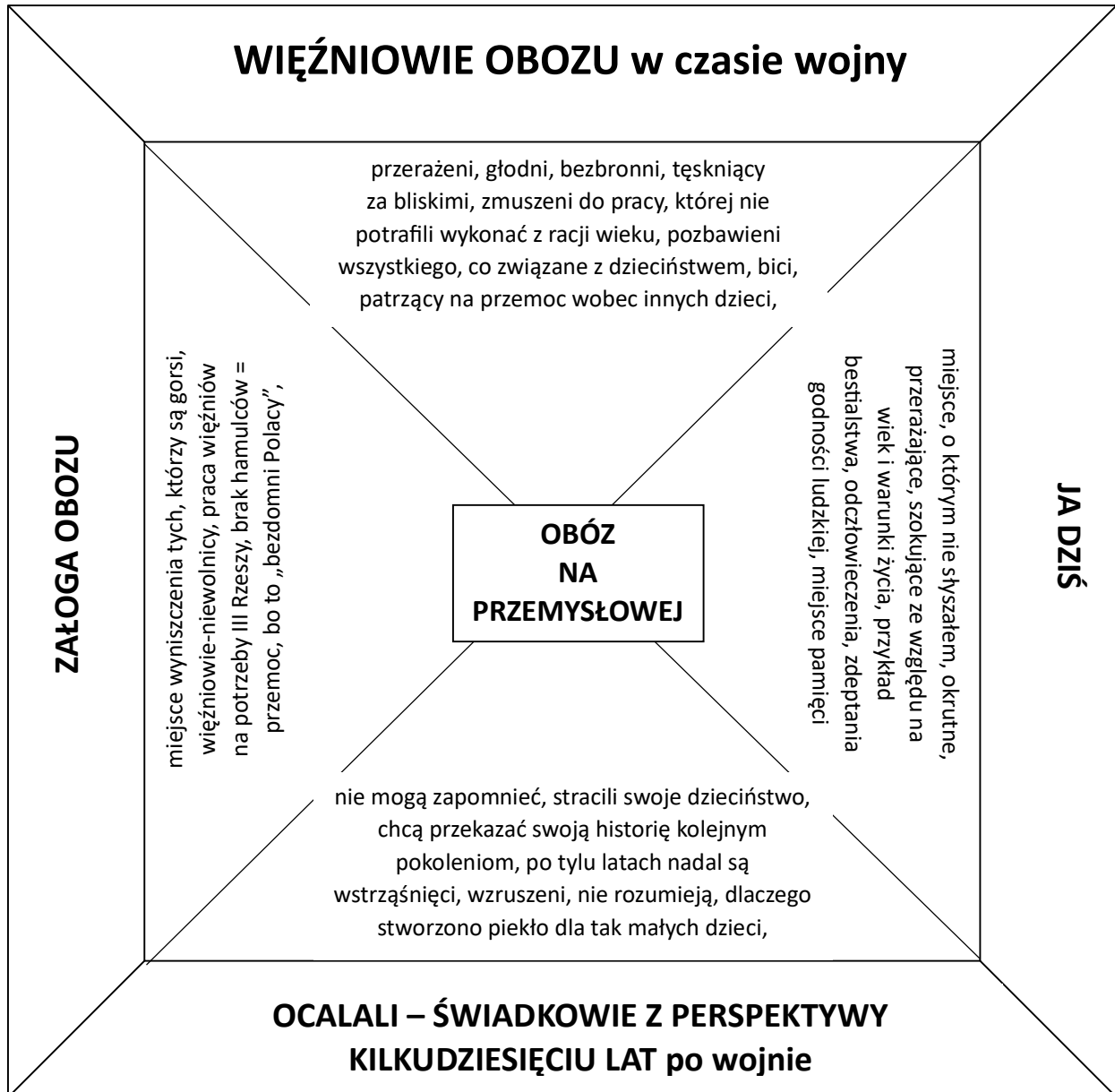
Uczniu/Uczennico, obejrzeliscie film „To się nie kończy...”:

- *porozmawiajcie o tym, jak oprawcy, więźniowie oraz my – dziś postrzegamy obóz i panujące w nim warunki życia,*
- *wpiszcie określenia/hasła, które Waszym zdaniem najlepiej pokazują, z czym może kojarzyć się obóz różnym osobom.*

ZAŁĄCZNIK NR 2 – MATERIAŁ DLA NAUCZYCIELA

KARTA PRACY *Mapa perspektyw (propozycja odpowiedzi)*

ZAŁĄCZNIK NR 3 – MATERIAŁ DODATKOWE

FAKTY O OBOZIE

To było tu...

Wstrząsające świadectwo
byłej więźniarki
obozu
przy ul. Przemysłowej
i KL Ravensbrück

Nieznane listy
z obozu

*Nauczono nas
płakać bez łez...*

Teczka obozowa
Gertrudy Nowak

MUZEUM DZIECI POLSKICH – OFIAR TOTALITARYZMU w Łodzi

- Internetowa baza danych więźniów niemieckiego obozu koncentracyjnego dla polskich dzieci w Łodzi
 - Aktualności, multimedia
- Oferta edukacyjna, wypożyczanie wystaw, konkursy

